

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33268
Nom	Corrents actuals de la filosofia I
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1004 - Grau de Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre
1012 - Grau de Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1004 - Grau de Filosofia	15 - Història de la filosofia i corrents actuals de la filosofia	Obligatòria
1012 - Grau de Filosofia	14 - Història de la filosofia i corrents actuals de la filosofia	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
PEREZ RODRIGUEZ, BERTA MARIA	359 - Filosofia
TERUEL RUIZ, PEDRO	359 - Filosofia

RESUM

En virtut de la identitat del seu àmbit històric i temàtic, programem conjuntament l'assignatura Corrents actuals de la filosofia I i Corrents actuals de la filosofia II. El contingut de les dues s'estructura en diversos blocs temàtics que recullen de forma seqüenciada etapes fonamentals, problemàtiques substantives i debats de la història de la filosofia contemporània, especialment del segle XX.

No obstant això, un bloc introductori se centrarà en les principals corrents del s. XIX: des de l'origen de la filosofia contemporània, clàssicament ubicat en l'obra de Georg Wilhelm Friedrich Hegel, es desenvolupen alguns dels principals paradigmes d'aquest segle a través d'una selecció dels seus textos i autors més significatius. Així, el primer semestre pren com a punt de partida la gran síntesi de l'idealisme alemany i de la història filosòfica en el seu conjunt, que ve representada pel sistema hegelian.

Després d'aquesta culminació, s'estudiaran les noves maneres de pensar filosòfic que posen en acció les respectives obres de L. Feuerbach, K. Marx, A. Schopenhauer, S. Kierkegaard i F. Nietzsche.

El blocs segon i tercer d'aquest semestre se centraran en la fenomenologia. La crisi del pensament i de la cultura europea del segle XX es va plasmar en una sèrie d'alternatives filosòfiques que van posar en relleu alguns dels problemes que s'arrossegaven des del s. XIX: el problema del subjecte, del si mateix, la crisi de la filosofia com a sistema, el problema del significat i del llenguatge, entre d'altres. La discussió al voltant del naturalisme i l'historicisme evidencia la necessitat d'una alternativa a tots dos que posara en relleu l'autonomia de la filosofia respecte de les ciències, d'una banda i, d'una altra, la recerca del sentit més enllà del coneixement científic. Les diverses alternatives van donar lloc a la fenomenologia com una crítica de la metafísica i com a genuïna forma de saber filosòfic.

El començament del segle XX representa, des de la fenomenologia, l'obertura de dues alternatives: la transcendental d'Edmund Husserl, i l'hermenèutica de Martin Heidegger. Una manté una filosofia de la consciència com a dadora de sentit, entroncant amb la tradició del racionalisme cartesià i la filosofia kantiana: la fenomenologia es constitueix a partir d'ací com a ciència estricta.

L'altre vessant parteix de l'existència com "a ser en el món", i inaugura una manera de filosofar en què el sentit rau en l'estructura de l'ésser-en-el-món com a facticitat. S'enceta ací la reflexió al voltant de l'hermenèutica de la facticitat, tal i com es va configurant en el camí cap a l'obra cabdal de Martin Heidegger.

Els detalls sobre la tria concreta d'autors i l'itinerari teòric que es desplegarà cada any acadèmic seran comunicats mitjançant el programa docent lliurat en encetar-se el curs en cada grup (A i B).

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Pel que fa als coneixements i habilitats, el nivell bàsic desitjable per als estudiants que cursin l'assignatura és el proporcionat tant per les matèries de l'àrea de Filosofia cursades durant el Batxillerat (Filosofia I / Filosofia i Ciutadania, i Filosofia II / Història de la Filosofia), com les d'Introducció a la Filosofia, la Història de la Filosofia antiga i i II, la Història de la Filosofia Medieval del Grau de Filosofia i la Història de la Filosofia Moderna (i i II) del Grau de Filosofia.

COMPETÈNCIES

1004 - Grau de Filosofia

- Capacitat de comunicació en una llengua estrangera.

- Ser capaç d'obtenir informació a partir de diferents fonts primàries i secundàries.
- Tenir capacitat per analitzar, sintetitzar i interpretar dades rellevants d'índole cultural, social, política, ètica o científica, i d'emetre'n judicis reflexius des d'una perspectiva no androcèntrica.
- Ser capaç d'organitzar i planificar els temps de treball.
- Adquirir la capacitat per plantejar i resoldre problemes, així com de prendre decisions, en un temps limitat.
- Tenir capacitat de transmetre a altres (experts o no) informació, idees, problemes i solucions.
- Ser capaç de millora i perfeccionament professional.
- Manejar-se amb soltesa en l'estudi filosòfic d'àrees particulars de la investigació i de la praxi humana, com ara la ment, el coneixement, el llenguatge, la tecnologia, la ciència, la societat, la cultura, l'ètica, la política, el dret, la religió, la literatura, les arts i l'estètica, evitant els caires androcèntrics.
- Adquirir un coneixement bàsic dels problemes, els textos i els mètodes propis que ha desenvolupat la filosofia al llarg de la història, reconeixent-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Conèixer les idees i els arguments dels principals filòsofs i pensadors, extrets dels seus textos, així com la investigació de les seues diverses tradicions i escoles, identificant-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Utilitzar i analitzar amb rigor terminologia filosòfica especialitzada.
- Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.
- Relacionar problemes, idees, escoles i tradicions.
- Saber aplicar els coneixements adquirits per aclarir o resoldre determinats problemes aliens al propi àmbit de coneixement.
- Expressar amb precisió els resultats de l'anàlisi de problemes controvertits i complexos.
- Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.
- Manejar amb soltesa i eficàcia les diverses fonts d'informació: bibliogràfiques, electròniques i altres.
- Adquirir habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau d'autonomia creixent.
- Treballar amb un grau creixent d'automotivació i autoexigència.
- Apreciar l'autonomia i la independència de judici.
- Reconèixer la fal·libilitat humana.
- Estimar positivament el pensament original i creatiu.
- Ser capaç d'assumir compromisos socials i ètics.
- Reconèixer i respectar allò que és diferent i plural.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1.-Introduir l'alumnat en el context de gènesi i desenvolupament del pensament filosòfic contemporani occidental.
- 2.-Donar a conèixer els principals textos, autors, teories i corrents de la filosofia contemporània.
- 3.-Treballar directament alguna de les fonts filosòfiques més significatives d'aquest període i ser capaç de comprendre-les, interpretar-les i analitzar-les críticament.
- 4.-Descobrir els principals problemes filosòfics que es van plantejar durant aquesta època, i relacionar-los amb els principals successos i característiques de la seva època.
- 5.-Ajudar l'estudiant a adquirir les claus hermenèutiques des d'on interpretar els textos més importants de la filosofia contemporània.
- 6.-Que l'estudiant pugui reflexionar sobre el procés formatiu en què es troba i orientar-se en el seu futur professional, a partir d'elements aportats per l'assignatura.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. LA CRISI DE LA FILOSOFIA MODERNA EN EL SEGLE XIX

- A. La crisi del subjecte modern en l'idealisme alemany i el naixement de la filosofia contemporània:
1. La reacció de l'idealisme post-kantià al viratge transcendent: la cerca del principi del principi i el dilema subjecte-substància o criticisme-dogmatisme.
 2. La via hegeliana:
 - a) La Fenomenologia de l'esperit: allò absolut com a inversió dialèctica de la consciència o el subjecte absolut com a acomiadament del subjecte modern.
 - b) La Ciència de la lògica: allò absolut com a moviment dialèctic del concepte o negativitat auto-relacionada abans de la identitat del subjecte.
- B. La crisi d'identitat del discurs filosòfic:
1. Kierkegaard o el qüestionament de la raó (moderna) com a sub-jectum des de la singularitat de l'individu. La fragmentació del discurs filosòfic com a sistema.
 2. Feuerbach i Marx o el qüestionament de la raó (moderna) com a sub-jectum des de la matèria de l'acció social i històrica. La re-determinació de la filosofia com a teoria de la praxi política i crítica de la ideologia.
 3. Schopenhauer i Nietzsche o el qüestionament de la raó (moderna) com a sub-jectum des de la vida, l'art i la voluntat de poder. L'enderrocament de la frontera entre el llenguatge de la filosofia i el llenguatge de l'art.

2. ELS ESFORÇOS PER A REFUNDAR LA RAÓ MODERNA A TRENC DALBA DEL SEGLE XX

Introducció: L'horitzó nihilista en el canvi de segle

- A. La filosofia analítica:
1. La repressió del subjecte en el llenguatge del neopositivisme.
 2. Del segon Wittgenstein a Quine: la tornada del subjecte en la intersubjectivitat lingüística i el viratge pragmatista.

B. La fenomenologia de Husserl:**1. La refundació del subjecte com a consciència intencional:**

- Crítica del psicologisme i de l'historicisme, al servei de l'ideal d'una ciència estricta de les essències.
- Reducció transcendental i intencionalitat.
- Konstitution, correlació noètica-noemàtica i creació de sentit.

2. La normativitat de la raó:

- El fonament d'una forma de vida.
- La filosofia com a renovació cultural.
- La recepció de la fenomenologia en el Cercle de Gotinga.

3. HEIDEGGER, MÉS ENLLÀ DE LA RAÓ I DEL SUBJECTE**A. El camí d'Ésser i temps: de la consciència fenomenològica a la pregunta de l'ésser-hi**

- De la teoria del coneixement a l'ontologia i de la veritat per correspondència a l'alétheia.
- De la consciència a la facticitat i de la història al temps.
- El trànsit al punt de vista hermenèutic.

B. El camí després de la Kehre: el no-res de l'ésser i desfonament del subjectum

- L'Ésser com a temps: finitud i tragèdia.
- L'ambigüitat de la (destrucció de la) metafísica occidental.
- El preguntar filosòfic i la paraula poètica.

Tot depenent de l'any acadèmic i segons el disseny realitzat per la persona responsable de la docència, les seccions temàtiques podran ser distribuïdes entre el primer i el segon semestre, responnent així a la unitat orgànica que caracteritza el plantejament curricular de Corrents actuals de la Filosofia.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Seminaris	15,00	100
Tutories reglades	5,00	100
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	50,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia de l'assignatura inclou classes presencials teòriques, trobades pràctiques i tutories individuals, tot això en diversos formats segons les necessitats i l'oportunitat (format presencial, virtual síncron, virtual asíncron). Els detalls sobre la metodologia que es fa servir cada any acadèmic són comunicats mitjançant el programa docent lliurat en començar el curs a cada grup (A i B). En el cas que s'obriga un escenari imprevisit arran de l'evolució dels esdeveniments en el marc de la pandèmia global per COVID-19, o altres de semblants, se seguirà les instruccions genèriques facilitades per la Universitat de València en ordre a prosseguir l'activitat en format virtual síncron i asíncron.

AVALUACIÓ

La nota final de l'assignatura reflecteix la qualificació d'una prova escrita en què s'avaluen els continguts, competències i habilitats desenvolupats en les classes presencials teòriques i pràctiques, i la qualificació d'un assaig original o d'un comentari de text.

Examen: la qualificació de la prova suposa el 75% de la nota final (fins a 7,5 punts sobre 10).

Assaig o comentari de text: la qualificació de l'assaig o del comentari de text representa el 25% de la nota final (fins a 2,5 punts sobre 10). La composició de la nota final s'ajusta, en síntesi, al quadre següent:

Examen: 75%

Assaig o comentari: 25% TOTAL: 100%

Per a aprovar, els alumnes necessàriament han de fer un examen, en què han de demostrar l'adquisició de les competències exercides en les classes presencials teòriques. La prova escrita pot incorporar preguntes de desenvolupament teòric i comentaris textuais.

Per poder sumar els punts obtinguts en l'assaig o del comentari de text, els alumnes han d'obtenir almenys un 4 (sobre 7,5) en l'examen.

Si els alumnes no lliuren l'assaig o el comentari de text, se'ls qualificarà amb un NO PRESENTAT, i se'ls conservarà la nota obtinguda en l'examen fins a la presentació d'aquest assaig dins de les dues convocatòries oficials del curs acadèmic. En aquest moment se'ls aplicaran els criteris exposats dalt i es procedirà a la qualificació.

La prova escrita pot incorporar preguntes de desenvolupament teòric i comentaris textuais.

El sistema d'avaluació recull les instruccions normatives establertes pel Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València. Ulteriors detalls metodològics sobre el sistema d'avaluació que es faça servir l'any acadèmic corresponent seran facilitats, en començar el curs, mitjançant el programa docent lliurat a cada grup (A i B).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Hegel, G. W. F.: *Phänomenologie des Geistes* (1807). Traducció castellana de Wenceslao Roces: *Fenomenología del espíritu*, FCE, Mèxic, 1966; de Manuel Jiménez Redondo: *Fenomenología del espíritu*, Pre-Textos, València, 2006; de Antonio Gómez Ramos: *Fenomenología del espíritu*, Abada, Madrid, 2010. Traducció catalana de Joan Leita: *Fenomenologia de l'esperit*, Laia, Barcelona, 1985.
- Marx, K.: *Ökonomisch-philosophische Manuskripte* (1844). Traducció catalana de Gerard Vilar: *Manuscrits econòmico-filosòfics*, Edicions 62, Barcelona, 1991.
- Husserl, E.: *Logische Untersuchungen* (1900). Traducció castellana de Manuel García Morente i José Gaos: *Investigaciones lógicas*, Editorial Revista de Occidente, Madrid, 1929.
- Husserl, E.: *Ideen zu einer reinen Phänomenologie und phänomenologischen Philosophie* (1913). Traducció castellana de José Gaos: *Ideas relativas a una fenomenología pura y una filosofía fenomenológica*, FCE, Mèxic / Buenos Aires, 1949 [primer volum]; de Antonio Ziriñ Quijano, UNAM, Mèxic, 2005 [segon volum].
- Hegel, G. W. F.: *Wissenschaft der Logik* (1812-1816, 1831). Traducció castellana de Félix Duque: *Ciencia de la lógica*, Abada, Madrid, 2010 [primer volum]; Abada, Madrid, 2015 [segon volum].
- Nietzsche, F.: *Über Wahrheit und Lüge im außermoralischen Sinne* (1873). Traducció castellana de Joan Baptista Llinares: *Sobre verdad y mentira en sentido extramoral*, Gredos, Madrid 2009. Traducció catalana de Juan José Ruiz, Joan Baptista Llinares i Vicent Berenguer: *Sobre veritat i mentida en sentit extramoral*, Diàlogo, València 2006.
- Nietzsche, F.: *Die fröhliche Wissenschaft* (1882). Traducció castellana de Germán Cano: *La ciencia jovial*, Gredos, Madrid 2009. Traducció catalana de Joan Leita: *La gaia ciència*, Laia, Barcelona 1984.
- Nietzsche, F.: *Also sprach Zarathustra* (1883-1885). Traducció castellana de José Rafael Hernández: *Así habló Zaratustra*, Gredos, Madrid 2009. Traducció catalana de Manuel Carbonell: *Així parlà Zaratustra*, Quaderns Crema, Barcelona 2007.

Complementàries

- Hyppolite, Jean: *Génesis y estructura de la Fenomenología del Espíritu de Hegel*, Península, Barcelona, 1974.
- Valls Plana, Ramón: *Del yo al nosotros. Lectura de la Fenomenología del Espíritu de Hegel*. PPU, Barcelona 1994.
- Collins, James, *El pensamiento de Kierkegaard*, F.C.E., México, 1970.
- Holmes Hartshorne, M.: *Kierkegaard: el divino burlador*. Cátedra, Madrid, 1992.
- Fink, Eugen: *La filosofía de Nietzsche*, Alianza Universidad, Madrid 1976.
- Deleuze, Gilles, *Nietzsche y la filosofía*, Anagrama, Barcelona 1993.

- Rossi, Mauro: La génesis del materialismo histórico. A. Corazon, Madrid 1971.
- Márkus, György: Marxismo y Antropología, Grijalbo, Barcelona.
- Fernandez Buey, Francisco: MARX (sin ismos), El viejo Topo, Barcelona 1998.
- Wilhelm Szilasi: Introducción a la fenomenología de Husserl, Amorrortu, Madrid, 2003.
- J. F. Lyotard: La fenomenología, trad. A. Aisenson, Paidós, Barcelona, 1989, pp. 9-57.
- Belaval, Y. (ed.): Historia de la Filosofía. Siglo XXI, Madrid, 1979. Vol. 8: "La filosofía en el siglo XIX".
- Châtelet, F. (ed.): Historia de la filosofía. Espasa, Madrid, 1976. Vol. III.
- Bloch, Ernst: Sujeto-Objeto. El pensamiento de Hegel. FCE, Madrid, 1982.
- Garrido, M./ Valdés, L./ Arenas, L.: El legado filosófico y científico del siglo XX. Cátedra, Madrid, 2005.
- Kojève, Alexandre: Introduction à la lecture de Hegel, Gallimard, Paris, 1947. Traducció castellana d'Andrés Alonso: Introducción a la lectura de Hegel, Trotta, Madrid, 2013.
- Teruel, P. J.: Edith Stein y el problema de la Konstitution, Diálogo filosófico 58 (2004) 79-96.